

เขียนโดย

วันจันทร์ที่ 17 มิถุนายน 2013 เวลา 13:29 น. - แก้ไขล่าสุด วันจันทร์ที่ 17 มิถุนายน 2013 เวลา 13:35 น.

กรมปศุสัตว์ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้เลี้ยงดูกระบือนมพันธุ์เมซานี (Mehsani) ที่รัฐบาลอินเดียมอบเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปี 2542 จำนวน 50 ตัว ซึ่งได้นำไปเลี้ยงขยายพันธุ์และศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ที่หน่วยบำรุงพันธุ์สัตว์พหุพระ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ตาก จังหวัดตาก ต่อมาย้ายไปเลี้ยงดูที่สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์บุรีรัมย์ ส่วนหนึ่งเลี้ยงดูที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขี้ยว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในความดูแลของมูลนิธิโครงการหลวง

ลักษณะประจำพันธุ์กระบือเมซานี ลำตัวมีสีดำหรือสีน้ำตาลเข้ม อาจมีสีขาวบริเวณหน้าผากและปลายพู่หาง เขาม้วนงอ ลำตัวหนาเล็ก เป็นกระบือนมขนาดกลาง เต้านมมีขนาดใหญ่ ได้สัดส่วน ให้นมดี และมีความสมบูรณ์พันธุ์ดี น้ำหนักเมื่อโตเต็มที่ เพศผู้ 550 - 600 กก. เพศเมีย 400 - 450 กก. ปริมาณการให้นมเฉลี่ย 7 - 8 ลิตร/วัน มีไขมัน 7 - 8 % โปรตีนรวมแร่ธาตุต่างๆ ประมาณ 9 % ระยะเวลาการให้นมประมาณ 300 วัน

การจัดการเลี้ยงดู การผสมพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ ได้ทำการคัดเลือกพ่อพันธุ์ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ อัตราการเจริญเติบโตดี ลักษณะตรงตามพันธุ์ไว้เป็นพ่อพันธุ์ คุมฝูงแม่พันธุ์ จำนวน 20 - 25 แม่/ฝูง และสลับเปลี่ยนพ่อพันธุ์ทุกๆ 3 เดือน การให้อาหาร ในช่วงฤดูฝนจะเลี้ยงแบบปล่อยและเสริมระบบหมุนเวียน และเสริมด้วยอาหารข้น โปรตีน 14 % ในอัตรา 1 กก./หน่วยปศุสัตว์ และอัตรา 2 กก./ตัว ในฝูงกระบือรีดนม ช่วงฤดูแล้งจะเลี้ยงแบบขังคอก ให้หญ้าหมักและหญ้าแห้ง โดยให้กินเต็มท้องและเสริมด้วยอาหารข้นโปรตีน 14 % อัตรา 1 กก./หน่วยปศุสัตว์ และอัตรา 2 กิโลกรัม/ตัว ในฝูงกระบือรีดนม การจัดการฝูงกระบือ จัดแยกเป็นฝูงตามขนาดน้ำหนักตัว เช่น ฝูงท้องว่าง ฝูงผสมพันธุ์ ฝูงรีดนม ฯลฯ ส่วนลูกกระบือจะทำการแยกเลี้ยงไว้ต่างหาก ตั้งแต่แรกคลอดและรีดน้ำนมให้ลูกกระบือกิน ทำการเก็บข้อมูล ด้านปริมาณน้ำนมและองค์ประกอบทางเคมีของน้ำนม การสุขภาพและป้องกันโรค ถ่ายพยาธิทุกๆ 6 เดือน และทำวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย 2 ครั้ง/ปี นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการตามโครงการสร้างสถานภาพฟาร์ม ปลอดโรค โดยการตรวจสอบโรคทูเบอร์คิวโลซิส พาราทูเบอร์คิวโลซิส และโรคแท้งติดต่อ ตามนโยบายของกรมปศุสัตว์ ซึ่งได้ดำเนินการติดต่อกันมาเป็นระยะเวลา 3 ปี จากการตรวจสอบยังไม่มีการพบโรคดังกล่าว การรีดนม 2 ครั้ง/วัน โดยใช้เครื่องรีดนมแบบ Bucket Type ปรับปรุงมาจากเครื่องรีดนมโค การเจริญเติบโต กระบือเมซานี มีน้ำหนักแรกเกิด เฉลี่ย 33.77 กก. น้ำหนักหย่านม (240 วัน) เฉลี่ย 252 กก. และมีอัตราการเจริญเติบโตก่อนหย่านม เฉลี่ย 930 กรัม/ตัว/วัน ความสมบูรณ์พันธุ์ กระบือเพศเมีย มีช่วงห่างการให้ลูก เฉลี่ย 437.29 วัน โดยเก็บข้อมูลช่วงห่างของการให้ลูกระหว่างลูกเกิดตัวที่ 1-3 ส่วนกระบือนมเมซานีเพศผู้สามารถเริ่มเข้าฝูงผสมพันธุ์ได้เมื่ออายุประมาณ 3 ปี มีน้ำหนักประมาณ 450 กก. แนวทางการปรับปรุงพันธุ์ เลี้ยงและศึกษาในสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์บุรีรัมย์ กรมปศุสัตว์ ที่นำมาเลี้ยงขยายพันธุ์และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต คุณภาพของน้ำนม ผลิตภัณฑ์นม และความเป็นไปได้ในการผลิตขยายพันธุ์ทั้งกระบือเมซานีพันธุ์แท้ และกระบือลูกผสม

วัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงพันธุ์กระบือนมในประเทศ ให้มีสมรรถภาพการให้นมสูงขึ้น มีความสมบูรณ์พันธุ์สูง โตเร็ว ขะลอกการลดจำนวนกระบือของประเทศ จำแนกและประเมินคุณค่าความหลากหลายทางพันธุศาสตร์ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพันธุ์กรรมที่ดีให้คงอยู่ภายในประเทศ และ เพื่อศึกษาเทคโนโลยีระบบการผลิตกระบือนม เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำนมและคุณภาพเนื้อให้เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ เป็นการลดการนำเข้าสัตว์และผลิตภัณฑ์นมจากต่างประเทศ และสามารถส่งออกต่างประเทศในอนาคต รวมทั้งเพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความสำเร็จในการเลี้ยงกระบือนมของกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ สภาพทั่วไปของเกษตรกร สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม การยอมรับของเกษตรกรต่อการเลี้ยงกระบือนมร่วมกับการทำเกษตรแบบผสมผสาน และความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือนม การศึกษาวิจัย ดำเนินการในสถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์บุรีรัมย์ โดยใช้กระบือนมแม่พันธุ์แท้ 33 ตัว พ่อพันธุ์ที่มีอยู่ 4 ตัว กระบือรุ่น 32 ตัว ลูกกระบือ 12 ตัว ผสมและคัดเลือกพันธุ์ ให้ได้กระบือนมพันธุ์ที่เหมาะสมกับการเลี้ยงในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ในระยะเวลา 8 ปี ให้ได้กระบือนมพันธุ์แท้เพศเมีย 50 ตัว โดยใช้พ่อพันธุ์ 8 ตัว เป็นพ่อพันธุ์เดิม 3 ตัว และนำเข้าน้ำเชื้อพ่อพันธุ์จากต่างประเทศ 5 ตัว เพื่อป้องกันการเกิดอัตราเลือดชิด มีแผนการดำเนินงานและเป้าหมาย คือ เก็บกระบือสาวทดแทนในฝูงปีละ 20% (7 ตัว) โดยคัดเลือกกระบือแม่พันธุ์ที่มีรูปร่างลักษณะดี ตรงตามสายพันธุ์ มีประวัติการให้น้ำนมดี เก็บไว้สร้างฝูงขยายฐานการผลิตและปรับปรุงพันธุ์ และคัดออกแม่พันธุ์ปีละ 10% (3-4 ตัว) ส่วนกระบือเพศผู้ที่เกิดในฝูง 9 ตัว นำเข้าทำการทดสอบสมรรถภาพการเจริญเติบโต คัดเลือกกระบือเพศผู้ที่มีรูปร่างลักษณะดีตรงตามสายพันธุ์ มีประวัติเกิดจากแม่ที่ให้ปริมาณน้ำนมดี เข้าทดสอบความสมบูรณ์พันธุ์เพื่อใช้เป็นพ่อพันธุ์คุมฝูงและรีดน้ำเชื้อ ส่วนที่เหลือจำหน่ายให้เกษตรกรเครือข่ายเพื่อนำไปเป็นพ่อพันธุ์ผสมกับแม่พันธุ์พื้นเมือง

เขียนโดย

วันจันทร์ที่ 17 มิถุนายน 2013 เวลา 13:29 น. - แก้ไขล่าสุด วันจันทร์ที่ 17 มิถุนายน 2013 เวลา 13:35 น.

เพื่อเป็นกระป๋องนมลูกผสม

ซึ่งคาดว่ากระป๋องนมพาสเจอร์ไรส์ใหม่ที่สามารถเลี้ยงดูโดยเกษตรกรรายย่อย สามารถจำแนกและประเมินคุณค่าความหลากหลายทางพันธุศาสตร์ ตลอดจนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมที่ดีให้คงอยู่ภายในประเทศ ทั้งเพิ่มทางเลือกในการบริโภคนมและผลิตภัณฑ์นม ตลอดจนการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจากต่างประเทศ

ทราบระบบกลไกการตลาดในการเพิ่มผลผลิตกระบือของเกษตรกรที่เป็นเครือข่ายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผลผลิตกระบือของเกษตรกรมีประสิทธิภาพสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ทั้งด้านการให้ผลผลิตน้ำนม การเจริญเติบโต ความสมบูรณ์พันธุ์ การให้ผลผลิตเนื้อ รวมทั้งทำให้พ่อแม่พันธุ์กระบือมีชั่วอายุการให้ผลผลิตสูงขึ้น ประโยชน์ จากการศึกษาข้อมูลการเลี้ยงดู พบว่า

กระบือเมซานีปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยได้ดี สุขภาพทั่วไปสมบูรณ์ กระป๋องนมเมซานีเพศผู้มีลักษณะลำตัวหนาเล็ก ลูกกระบือมีอัตราการเจริญเติบโตดีและรูปร่างค่อนข้างหนา กล้ามเนื้อมาก น่าจะเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ เพื่อผลิตกระบือเนื้อคุณภาพดี ซึ่งการปรับปรุงพันธุ์เพื่อเป็นกระป๋องนม นำพ่อแม่พันธุ์กระบือเมซานีพันธุ์แท้ไปผสมกับกระบือเพศเมียของเกษตรกร เพื่อยกระดับสายเลือด โดยการเลี้ยงดูในฟาร์มเครือข่ายและเกษตรกรรายย่อย โดยมีเป้าหมายในฟาร์มเกษตรกร 50 - 100 ราย และที่เป็นฟาร์มเครือข่ายผู้เลี้ยงกระบือของกรมปศุสัตว์ และการปรับปรุงพันธุ์เพื่อเป็นกระป๋องนมลูกผสม จะวางแผนผสมพันธุ์ผลิตเป็นกระป๋องนมลูกผสม ที่มีระดับสายเลือดกระป๋องนม 50 % โดยให้พ่อแม่พันธุ์กระบือเมซานีหรือในรูปน้ำเชื้อในเกษตรกรฟาร์มเครือข่าย ทำการทดสอบการเจริญเติบโต และศึกษาคุณภาพซากในกระบือเพศผู้ หรือจำหน่ายให้เกษตรกรรายย่อยอื่นๆ ต่อไป

*****

ข้อมูล : สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์

เรียบเรียง : พิจารณา สามนจิตติ นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์